

2 - 0 - DIFFERENSIALLIKNINGER V - LF

2] Vi beregner først det karakteristiske polynomet

$$\lambda^2 + \lambda + 1 = \left(\lambda - \left(\frac{-1}{2} + \frac{\sqrt{3}}{2}i \right) \right) \left(\lambda - \left(\frac{-1}{2} - \frac{\sqrt{3}}{2}i \right) \right)$$

som forteller oss at den homogene løsningen er

$$x_h(t) = e^{-t/2} \left(c_1 \cos \left(\frac{\sqrt{3}}{2}t \right) + c_2 \sin \left(\frac{\sqrt{3}}{2}t \right) \right).$$

Den partikulære løsningen er helt klart

$$x_p(t) = 1,$$

slik at

$$x(t) = x_h(t) + x_p(t) = e^{-t/2} \left(c_1 \cos \left(\frac{\sqrt{3}}{2}t \right) + c_2 \sin \left(\frac{\sqrt{3}}{2}t \right) \right) + 1.$$

Initialkravet $x(0) = 0$ gir

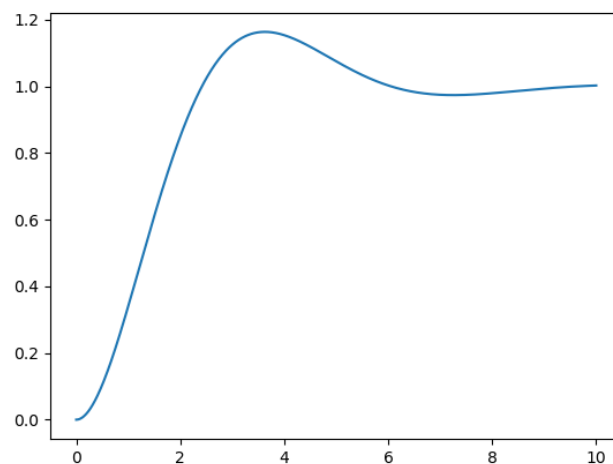
$$c_1 + 1 = 0$$

slik at $c_1 = -1$, mens $\dot{x}(0) = 0$ gir

$$\frac{1}{2} + c_2 \frac{\sqrt{3}}{2} = 0$$

slik at $c_2 = -\frac{1}{\sqrt{3}}$. Løsningen er altså

$$x(t) = 1 - e^{-t/2} \left(\cos \left(\frac{\sqrt{3}}{2}t \right) + \frac{1}{\sqrt{3}} \sin \left(\frac{\sqrt{3}}{2}t \right) \right).$$

3 Å gausseliminere et slik system, lærte du i høst. Vi beregner

$$\begin{array}{cccc|cccc|c} 2 & 3 & 4 & 5 & 2 & & & & 2 \\ 3 & 4 & 5 & 6 & 2 & \sim & 0 & 1 & 2 & 3 & 2 \\ 4 & 5 & 6 & 7 & 2 & & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \end{array}$$

Hvis vi velger $x_3 = s$ og $x_4 = t$, blir

$$x_2 = 2 - 2s - 3t$$

og

$$x_1 = \frac{2 - 3(2 - 2s - 3t) - 4s - 5t}{2} = -2 + s + 2t,$$

slik at

$$\begin{pmatrix} x_1 \\ x_2 \\ x_3 \\ x_4 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} -2 + s + 2t \\ 2 - 2s - 3t \\ s \\ t \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} -2 \\ 2 \\ 0 \\ 0 \end{pmatrix} + s \begin{pmatrix} 1 \\ -2 \\ 1 \\ 0 \end{pmatrix} + t \begin{pmatrix} 2 \\ -3 \\ 0 \\ 1 \end{pmatrix}$$

Merk nå at strukturen på dette problemet ligner strukturen på det forrige. Vektorene

$$\begin{pmatrix} 2 \\ -2 \\ 1 \\ 0 \end{pmatrix} \quad \text{og} \quad \begin{pmatrix} 4 \\ -3 \\ 0 \\ 1 \end{pmatrix}$$

er løsninger av det homogene systemet

$$\begin{array}{cccc|c} 2 & 3 & 4 & 5 & 0 \\ 3 & 4 & 5 & 6 & 0 \\ 4 & 5 & 6 & 7 & 0 \end{array}$$

mens vektoren

$$\begin{pmatrix} -4 \\ 2 \\ 0 \\ 0 \end{pmatrix}$$

kun passer i det inhomogene systemet

$$\begin{array}{cccc|c} 2 & 3 & 4 & 5 & 2 \\ 3 & 4 & 5 & 6 & 2 \\ 4 & 5 & 6 & 7 & 2 \end{array}$$

Dette går igjen hver gang du har en system som er en lineæropoperator L og en vektor y og så leter du etter x slik at $Lx = y$.

Løs initialverdiproblemene og plott:

4 Det ryktes at mange syntes det var slitsomt å skrive $\sqrt{3}/2$ veldig mange ganger, så la oss definere

$$\alpha = -\frac{1}{2} \quad \text{og} \quad \omega_0 = \frac{\sqrt{3}}{2}$$

slik at røttene til det karakteristiske polynomet kan skrives

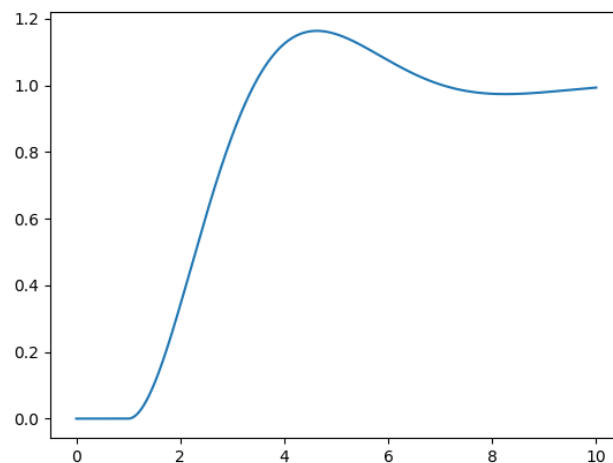
$$\lambda = \alpha \pm i\omega_0$$

og løsningen

$$x(t) = 1 - e^{\alpha t} \left(\cos(\omega_0 t) + \frac{1}{\sqrt{3}} \sin(\omega_0 t) \right).$$

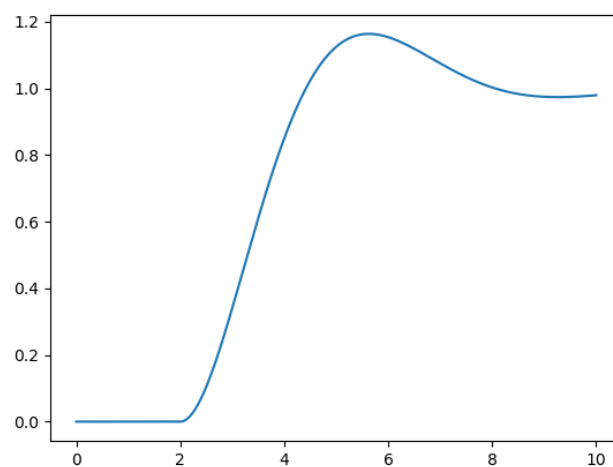
Poenget med lti-trikset er at om vi skruer på den drivende kraften $f(t) = 1$ ved tiden $t = 1$ istedet for $t = 0$, vil systemet oppføre seg akkurat likt. Vi kan derfor ta løsningen av det forrige problemet og skru den på ved tiden $t = 1$ istedet:

$$x(t) = \left(1 - e^{\alpha(t-1)} \left(\cos(\omega_0(t-1)) + \frac{1}{\sqrt{3}} \sin(\omega_0(t-1)) \right) \right) u(t-1)$$

5 Samme her:

$$x(t) = \left(1 - e^{\alpha(t-2)} \left(\cos(\omega_0(t-2)) + \frac{1}{\sqrt{3}} \sin(\omega_0(t-2)) \right) \right) u(t-2)$$

6 Her gjelder det å skjønne at superposisjonsprinsippet må brukes for det det er verdt. Hvis vi

definerer

$$x_1(t) = \left(1 - e^{\alpha(t-1)} \left(\cos(\omega_0(t-1)) + \frac{1}{\sqrt{3}} \sin(\omega_0(t-1)) \right) \right) u(t-1)$$

og

$$x_2(t) = \left(1 - e^{\alpha(t-2)} \left(\cos(\omega_0(t-2)) + \frac{1}{\sqrt{3}} \sin(\omega_0(t-2)) \right) \right) u(t-2)$$

og definerer lineæroperatoren

$$L(x) = \ddot{x} + \dot{x} + x,$$

har vi

$$L(x_1(t)) = u(t-1)$$

og

$$L(x_2(t)) = u(t-2)$$

slik at

$$L(x_1(t) - x_2(t)) = L(x_1(t)) - L(x_2(t)) = u(t-1) - u(t-2).$$

Med andre ord er løsningen

$$\begin{aligned} x(t) &= x_1(t) - x_2(t) \\ &= \left(1 - e^{\alpha(t-1)} \left(\cos(\omega_0(t-1)) + \frac{1}{\sqrt{3}} \sin(\omega_0(t-1)) \right) \right) u(t-1) \\ &\quad - \left(1 - e^{\alpha(t-2)} \left(\cos(\omega_0(t-2)) + \frac{1}{\sqrt{3}} \sin(\omega_0(t-2)) \right) \right) u(t-2) \end{aligned}$$

Hvis dette virker litt trukket ut av hatten, kan du prøve å regne det ut med laplacetransform.

- 7] Denne skal jeg regne ut med laplace litt senere, og så skal vi se på løsningen og så skal vi skjønne alt.
- 9] Siden eksponensialfunksjonen er egenfunksjon til derivasjonsoperatoren, er den også egenvektor til lineærkombinasjoner av derivasjonsoperatorene:

$$\frac{d^2}{dt^2} e^{at} + \frac{d}{dt} e^{at} + e^{at} = (a^2 + a + 1) e^{at}$$

Av denne grunn er det vel smart å gjette på

$$x_p(t) = C e^{i\omega t}$$

som partikulærløsning. Vi setter denne inn på venstresiden og får

$$C \frac{d^2}{dt^2} e^{i\omega t} + C \frac{d}{dt} e^{i\omega t} + C e^{i\omega t} = ((i\omega)^2 + i\omega + 1) e^{i\omega t}$$

Denne skal jo helst bli lik $e^{i\omega t}$, og det blir den dersom

$$C = \frac{1}{(i\omega)^2 + i\omega + 1}$$

- 10 Den homogene løsningen er

$$x(t) = A \cos t + B \sin t.$$

For å finne den partikulære, kjører vi på med frekvensrespons. Vi skriver

$$\ddot{x}(t) + x(t) = \frac{1}{2} (e^{i\omega t} + e^{-i\omega t}),$$

slik at

$$\begin{aligned} x_p(t) &= \frac{1}{2} (H(i\omega)e^{i\omega t} + H(-i\omega)e^{-i\omega t}) \\ &= \frac{1}{1 - \omega^2} \cdot \frac{e^{i\omega t} - e^{-i\omega t}}{2} \\ &= \frac{1}{1 - \omega^2} \cos \omega t. \end{aligned}$$

Når $\omega = 1$ er den påtrykte kraften en homogen løsning, og uttrykket over er ikke definert. Man kan gå i Arnes bok og oppdage at partikulærløsningen i dette tilfellet er

$$x_p(t) = t \sin t$$

som øker i amplitude etterhvert som tiden går. Om man påtrykker en ekstern kraft som allerede er en homogen løsning, skjer det samme som når du løper frem og tilbake på fergedekket; gjør du det med riktig frekvens, får din lille masse hele fergen til å vugge frem og tilbake. Dette kalles **resonans**.

- 11 La $x(t) = e^{at}$. Så lenge realdelen til s er større enn a , får vi

$$\mathcal{L}(x) = \int_0^{\infty} e^{(a-s)t} dt = \frac{1}{s - a}.$$

- 12 La $\sigma > 0$. Vi beregner

$$\begin{aligned} \mathcal{L}(\dot{x}) &= \int_0^{\infty} \dot{x}(t)e^{-st} dt \\ &= x(t)e^{-st} \Big|_0^{\infty} + s \int_0^{\infty} x(t)e^{-st} dt \\ &= s\mathcal{L}(x) - x(0). \end{aligned}$$

Vis at

- 13 Vi bruker linearitet og regneregelen over på venstre side, og får

$$\begin{aligned} \mathcal{L}(\dot{x} + ax) &= \mathcal{L}(\dot{x}) + a\mathcal{L}(x) \\ &= s\mathcal{L}(x) - x(0) + a\mathcal{L}(x) \\ &= (s + 1)\mathcal{L}(x) - 1 \end{aligned}$$

mens høyre side blir

$$\mathcal{L}(0) = 0$$

slik at

$$(s + 1)\mathcal{L}(x) - 1 = 0$$

eller

$$\mathcal{L}(x) = \frac{1}{s+1}.$$

Sammenlikner vi med forrige oppgave og tror på rettferdighet i verden, kan vi nå slutte at

$$x(t) = e^{-t}.$$

14 Lett:

$$\begin{aligned}\mathcal{L}(\ddot{x}) &= s\mathcal{L}(\dot{x}) - \dot{x}(0) \\ &= s(s\mathcal{L}(x) - x(0)) - \dot{x}(0) \\ &= s^2\mathcal{L}(x) - sx(0) - \dot{x}(0)\end{aligned}$$

Høyere ordens regneregler er null stress, bare fortsett i samme duren.

15 La $x(t) = \cos t$. Vi beregner

$$\begin{aligned}\mathcal{L}(x) &= \int_0^\infty e^{-st} \cos t \, dt \\ &= \frac{1}{2} \int_0^\infty (e^{it} + e^{-it}) e^{-st} \, dt \\ &= \frac{1}{2} \int_0^\infty e^{(i-s)t} + e^{-(i+s)t} \, dt \\ &= \frac{1}{2} \left(\frac{1}{s-i} + \frac{1}{s+i} \right) = \frac{s}{s^2+1}.\end{aligned}$$

16 La $x(t) = \sin t$, slik at $\dot{x}(t) = \cos t$ og $x(0) = 0$. Derivasjonsregelen

$$s\mathcal{L}(x) - x_0 = \mathcal{L}(\dot{x})$$

gir

$$s\mathcal{L}(x) = \frac{s}{s^2+1},$$

slik at

$$\mathcal{L}(x) = \frac{1}{s^2+1}.$$

18 Fra nå av skriver jeg $X(s)$ og ikke $\mathcal{L}(x)$. Det er litt lettere å lese. Vi laplacetransformerer begge sider av likningen, bruker lineariteten, derivasjonsreglene og initialkravene, og får

$$s^2X(s) - s + X(s) = 0$$

slik at

$$X(s) = \frac{s}{s^2+1}$$

som gir at

$$x(t) = \cos t.$$

19 Ditto. Vi transformerer

$$s^2X(s) - 1 + X(s) = 0$$

og løser

$$X(s) = \frac{1}{s^2 + 1}$$

slik at

$$x(t) = \sin t.$$

20 Ditto. Vi får

$$s^2 X(s) - s + sX(s) - 1 + X(s) = 0,$$

som gir

$$X(s) = \frac{s + 1}{s^2 + s + 1}.$$

Merk hvordan nevneren i høyresiden er det karakteristiske polynomet til likningen. La den ene roten være $\lambda = \alpha + i\omega_0$ slik at den andre blir $\bar{\lambda} = \alpha - i\omega_0$. Vi delbrøksoppspalter slik:

$$\frac{s + 1}{s^2 + s + 1} = \frac{A}{s - \lambda} + \frac{B}{s - \bar{\lambda}}$$

og ganger opp med $s^2 + s + 1$, slik at

$$s + 1 = A(s - \bar{\lambda}) + B(s - \lambda)$$

Sammenlikning av ordener i s på høyre og venstre side gir

$$\begin{aligned} A + B &= 1 \\ -A\bar{\lambda} - B\lambda &= 1 \end{aligned}$$

som løses av

$$A = \frac{1 + \lambda}{\lambda - \bar{\lambda}} = \frac{1 + \lambda}{2i\omega_0} \quad B = \frac{1 + \bar{\lambda}}{\bar{\lambda} - \lambda} = -\frac{1 + \bar{\lambda}}{2i\omega_0}$$

slik at

$$\frac{s + 1}{s^2 + s + 1} = \frac{1}{2i\omega_0} \left(\frac{1 + \lambda}{s - \lambda} - \frac{1 + \bar{\lambda}}{s - \bar{\lambda}} \right)$$

Nå gjelder det å holde tungen beint i munnen:

$$\begin{aligned} x(t) &= \frac{1}{2i\omega_0} \left((1 + \lambda) e^{\lambda t} - (1 + \bar{\lambda}) e^{\bar{\lambda} t} \right) \\ &= \frac{e^{\alpha t}}{2i\omega_0} \left((1 + \lambda) e^{i\omega_0 t} - (1 + \bar{\lambda}) e^{-i\omega_0 t} \right) \\ &= \frac{e^{\alpha t}}{2i\omega_0} \left((1 + \lambda) e^{i\omega_0 t} - \overline{(1 + \lambda) e^{i\omega_0 t}} \right) \\ &= \frac{e^{\alpha t}}{\omega_0} \operatorname{im} (1 + \lambda) e^{i\omega_0 t} \\ &= \frac{e^{\alpha t}}{\omega_0} \operatorname{im} \left((1 + \alpha + i\omega_0) (\cos(\omega_0 t) + i \sin(\omega_0 t)) \right) \\ &= \frac{e^{\alpha t}}{\omega_0} (\omega_0 \cos(\omega_0 t) + (1 + \alpha) \sin(\omega_0 t)) \\ &= e^{\alpha t} \left(\cos(\omega_0 t) + \frac{1 + \alpha}{\omega_0} \sin(\omega_0 t) \right) \end{aligned}$$

Hvis vi sammenlikner denne strategien med å lete opp den homogene løsningen

$$x_h(t) = e^{\alpha t} (A \cos \omega_0 t + B \sin \omega_0 t)$$

fra det karakteristiske polynomet og så bruke initialkravene for å finne $A = 1$ og $B = (1 + \alpha)/\omega_0$, må vi vel konkludere med at laplacetransform i dette tilfellet var fullstendig underlegent gamlemåten dersom målet var å finne $x(t)$. Men merk at veien frem til

$$X(s) = \frac{s + 1}{s^2 + s + 1}$$

var veldig kort. Poenget med laplacetransformen er ikke egentlig å finne x , men derimot å finne X og så melke denne for informasjon. Dette skal vi se mer på siden. (Poenget med disse oppgavene er bare at du skal skjønne at at en bestemt X leder til en bestemt x . En trent ingeniør gidder ikke finne x .)

21 Vi får

$$s^2 X(s) + sX(s) + X(s) = \frac{1}{s^2 + 1}$$

slik at

$$X(s) = \frac{1}{(s^2 + s + 1)(s^2 + 1)}.$$

Denne kommer til å bli enda verre enn den forrige; vi må delbrøksoppspalte noe ut av det hinsidige. Det er mye enklere å finne homogen og partikulær. Den homogene løsningen er

$$x_h(t) = e^{\alpha t} (A \cos \omega_0 t + B \sin \omega_0 t),$$

mens den partikulære kan vi relativt enkelt finne ved å skrive

$$\ddot{x}(t) + \dot{x}(t) + x(t) = \frac{1}{2} (e^{it} + e^{-it})$$

slik at

$$\begin{aligned} x_p(t) &= \frac{1}{2} (H(i)e^{it} + H(-i)e^{-it}) \\ &= \frac{1}{2} \left(\frac{1}{i} e^{it} + \frac{1}{-i} e^{-it} \right) \\ &= \sin t \end{aligned}$$

og

$$\begin{aligned} x(t) &= x_h(t) + x_p(t) \\ &= e^{\alpha t} (A \cos \omega_0 t + B \sin \omega_0 t) + \sin t \end{aligned}$$

Kravet $x(0) = 0$ gir nå $A = 0$, mens $\dot{x}(0) = 0$ gir $\omega_0 B + 1 = 0$, slik at

$$x(t) = \sin t - \frac{e^{\alpha t}}{\omega_0} \sin \omega_0 t$$

24 Denne likner på den forrige, vi kjører samme strategi:

$$\begin{aligned} x(t) &= x_h(t) + x_p(t) \\ &= e^{\alpha t} (A \cos \omega_0 t + B \sin \omega_0 t) + H(i\omega) e^{i\omega t} \end{aligned}$$

Konstantene A og B kan du regne ut om du orker.

- 25 Denne er litt artig, men vi trenger å smake på et laplacetriks, nemlig **konvolusjonsregelen**. Dersom $Z = XY$, er

$$z(t) = \int_0^t x(u)y(t-u) du.$$

Vi får nemlig

$$X(s) = \frac{1}{(s^2 + 1)^2}$$

slik at

$$\begin{aligned} x(t) &= \int_0^t \cos(u) \cos(t-u) dt \\ &= \frac{1}{4} \int_0^t (e^{iu} + e^{-iu}) (e^{i(t-u)} - e^{-i(t-u)}) dt \\ &= \frac{1}{4} \int_0^t e^{it} + e^{-it} + e^{i(t-2u)} - e^{-i(t-2u)} dt \\ &= \int_0^t \cos t + \cos(t-2u) dt \\ &= t \cos t + \sin t \end{aligned}$$

Konvolusjon er viktig, men fremstår som snodig i begynnelsen. Vi kommer tilbake til det.

- 26 Denne er også litt artig. Vi får

$$X(s) = \frac{1}{s+1} + \frac{1}{(s+1)^2}$$

Siden

$$-\frac{d}{ds} \frac{1}{s+1} = \frac{1}{(s+1)^2}$$

gir neste oppgave oss at

$$x(t) = e^{-t} + te^{-t}$$

Dette er den homogene og den partikulære løsningen, men det er ikke innlysende at man skal gjette på partikulærløsningen te^{-t} når det drivende leddet er en homogen løsning. Så her var laplacetransform helt klart til hjelp.

- 27 Vi ganger likningen

$$y(t) = tx(t)$$

med e^{-st} og får

$$y(t)e^{-st} = tx(t)e^{-st} = -\frac{d}{ds} x(t)e^{-st}$$

og integrerer fra 0 til ∞ , slik at

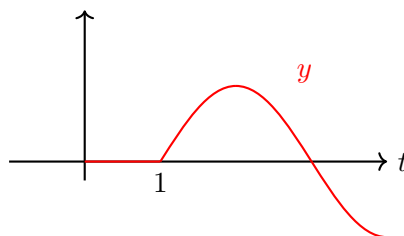
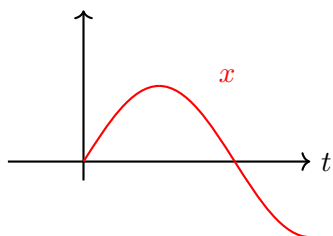
$$Y(s) = \int_0^\infty tx(t)e^{-st} dt = -\frac{d}{ds} \int_0^\infty x(t)e^{-st} dt = -\frac{d}{ds} X(s).$$

29 Vi beregner

$$\int_0^{\infty} u(t-a)e^{-st} dt = \int_a^{\infty} e^{-st} dt = \frac{e^{-as}}{s}$$

og

$$\begin{aligned} Y(s) &= \int_0^{\infty} u(t-a)x(t-a)e^{-st} dt \\ &= \int_a^{\infty} x(t-a)e^{-st} dt \\ &= \int_0^{\infty} x(t)e^{-s(t+a)} dt \\ &= e^{-as} \int_0^{\infty} x(t)e^{-st} dt = e^{-as}X(s) \end{aligned}$$

30 På oppgave 4-6 får vi henholdsvis

$$X(s) = \frac{e^{-s}}{s(s^2 + s + 1)} = e^{-s} \left(\frac{1}{s} - \frac{s+1}{s^2 + s + 1} \right)$$

$$X(s) = \frac{e^{-2s}}{s(s^2 + s + 1)} = e^{-2s} \left(\frac{1}{s} - \frac{s+1}{s^2 + s + 1} \right)$$

$$\begin{aligned} X(s) &= \frac{e^{-s}}{s(s^2 + s + 1)} - \frac{e^{-2s}}{s(s^2 + s + 1)} \\ &= e^{-s} \left(\frac{1}{s} - \frac{s+1}{s^2 + s + 1} \right) - e^{-2s} \left(\frac{1}{s} - \frac{s+1}{s^2 + s + 1} \right) \\ &= (e^{-s} - e^{-2s}) \left(\frac{1}{s} - \frac{s+1}{s^2 + s + 1} \right) \end{aligned}$$

som gir t -skiftede superposisjoner av $x_p(t) = 1$ og løsningen fra oppgave 20. I oppgave 7 får vi

$$X(s) = \frac{s+1}{s^2 + s + 1} + \frac{e^{-s}}{s(s^2 + s + 1)}$$

som vi også ser er en superposisjon av løsningene på oppgave 4 og 20. Superposisjonsprinsippet er jammen greit å vite om.

31 Lett!

$$Y(s) = \int_0^{\infty} x(t)e^{at}e^{-st} dt = \int_0^{\infty} x(t)e^{-s(t-a)} dt = X(s-a)$$

- 32 Regelen over gir umiddelbart at transformene blir

$$\frac{\omega}{(s - \alpha)^2 + \omega^2} \quad \text{og} \quad \frac{s - \alpha}{(s - \alpha)^2 + \omega^2}$$

Jeg vet ikke om det er helt riktig å si at oppgave 20 blir enklere, men vi kan ihvertfall gjøre den på en komplisert med litt annerledes måte. Vi skriver

$$\begin{aligned} X(s) &= \frac{s + 1}{s^2 + s + 1} \\ &= \frac{s + 1}{\left(s + \frac{1}{2}\right)^2 + \left(\frac{\sqrt{3}}{2}\right)^2} \\ &= \frac{s + \frac{1}{2}}{\left(s + \frac{1}{2}\right)^2 + \left(\frac{\sqrt{3}}{2}\right)^2} + \frac{\frac{1}{2}}{\left(s + \frac{1}{2}\right)^2 + \left(\frac{\sqrt{3}}{2}\right)^2} \\ &= \frac{s + \frac{1}{2}}{\left(s + \frac{1}{2}\right)^2 + \left(\frac{\sqrt{3}}{2}\right)^2} + \frac{1}{\sqrt{3}} \cdot \frac{\frac{\sqrt{3}}{2}}{\left(s + \frac{1}{2}\right)^2 + \left(\frac{\sqrt{3}}{2}\right)^2} \end{aligned}$$

og ser nå lett at

$$x(t) = e^{-t/2} \left(\cos\left(\frac{\sqrt{3}}{2}t\right) + \frac{1}{\sqrt{3}} \sin\left(\frac{\sqrt{3}}{2}t\right) \right)$$

Med litt trening, kan det tenkes at dette går kjappere enn å bare skrive opp den homogene løsningen og så bruke initialkravene. Du kan jo ta tiden på deg selv og se. Send meg en epost om du finner ut noe interessant.

- 33 Diracpulsens plukker ut funksjonsverdier under integraltegn, så vi ser lett at

$$\int_0^{\infty} \delta(t) e^{-st} dt = 1$$

Her kommer et eksempel på et tilfelle der laplacetransform gjør analysen fryktelig mye enklere. Begge problemene i oppgaven har laplacetransform

$$X(s) = \frac{m(v_0 + sx_0) + bx_0 + 1}{ms^2 + bs + k}$$

der det siste ett-tallet kommer fra deltapulsens i det ene tilfellet, og fra tillegget $1/m$ i initialfarten i det andre. Dette betyr at vi kan tolke deltapulsens som noe som momentant tilfører bevegelsesmengden 1 til bevegelsen. (Husk at bevegelsesmengde er mv .)

- 34 Hvis du vil løse med laplace, blir transformen

$$\begin{aligned} X(s) &= \frac{e^{-s}}{s^2 + s + 1} \\ &= \frac{e^{-s}}{\left(s + \frac{1}{2}\right)^2 + \left(\frac{\sqrt{3}}{2}\right)^2} \\ &= \frac{2}{\sqrt{3}} \left(\frac{\frac{\sqrt{3}}{2}}{\left(s + \frac{1}{2}\right)^2 + \left(\frac{\sqrt{3}}{2}\right)^2} \right) e^{-s} \end{aligned}$$

som gir

$$x(t) = \frac{2}{\sqrt{3}} \left(e^{-(t-1)/2} \sin \left(\frac{\sqrt{3}}{2}(t-1) \right) \right) u(t-1),$$

altså løsningen til

$$\ddot{x}(t) + \dot{x}(t) + x(t) = 0 \quad x(0) = 0 \quad \dot{x}(0) = 1$$

men flyttet et knepp til høyre på t -aksen. Hvis du skjønnte forrige oppgave, så du kanskje allerede da at dette var en enklere måte å gjøre det på.

Prøv disse og:

35 Vi regner i vei, og får

$$X(s) = \frac{e^{-s}}{s+1}$$

slik at

$$x(t) = u(t-1)e^{-(t-1)}.$$

36 og ditto:

$$x(t) = u(t-2)e^{-(t-2)}.$$

37 og superposisjonsprinsippet:

$$x(t) = u(t-1)e^{-(t-1)} - u(t-2)e^{-(t-2)}.$$